

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Союз Гер.)

ПЕШТА.

Неделя

26. Декемвріа. 1843.

Год. II.

СОНЕТТО НОВОСАБАНИМА.

Србъ народомъ духъ юнацкій влада
У цѣности, но у мале части
Веѣ разсѧянъ по туїнскій власти
Безъ имена косомъ Хрона пада;

Гдѣ гдѣ, гдѣгдѣ прса движу с' илада
Напунѣна езыка свогъ слости
На през ируѣ гореће опасти
Зову у кругъ младежъ Новог' Сада:

О младежи духъ времена иште
Одекъ дати просвѣтениа смы
Жертвѣ нашат' на рода спалиште

Просвѣтени де! с' грађани с' нова
С' Доситеа ученицы мили
С' лучомъ Музе држте узъ окова.
У Новомъ Саду.

Корнеліе Поповић.

ПОЛЕЗНА СООБЩЕНИЯ

ш

единогъ Священника.

(продуженіе.)

у теченіе времена и нѣгови промѣка, то-
лики силни имаю узды втеченіе, да онай
кои бы здробъ промене времена желіо дозна-
ти, т. ѹ бы морао у свима частима свѣта у
єдно време быти, знати и видѣти, гдѣ како-
во време, у оно єдно и исто маиненіе слъ-
жи и быва, гдѣ киша пада, гдѣ и на тоїой

страны, у какойой высини и какойой вѣтаръ
дѣва, гдѣ є, и какова є тощина или зима.
Та ве примѣчавамо ли мы, какш честш на
примѣръ, у средъ зиме Месецца Іанваріа,
пролѣтни тепли дни бываю, снѣгъ вита брда
зачинѣ се зеленити, тепли вѣтрови дѣваю,
топле кише падаю, и кадъ башть већь позы-
слимо да є зими край, и пролѣтіе є тѣ, на
єданъ пѣтъ ладанъ дѣвне вѣтаръ, и до зоре
снѣгомъ покрывенѣ предъ собомъ видимо
землю.

Садъ бы могао дакле тко запытати и ре-
ћи, кадъ се каково ће време быти не може
предсказати и погодити, зашто съ то Астро-
номи у дневнике уписывати зачели? Ево љ-
говора, то се оваиш слѣчило. Астрономъ со-
чини издавателю дневника (календара) свю
двадесать месеци содерянія: — раздѣли мѣ-
цло лѣто на месеце, седмице, и дне: на-
пиши кадъ ће быти недѣля, понедѣлникъ,
какови у кои данъ празникъ има пасти: кадъ
је быти новолѣніе, первая четверть, полно-
лѣніе, и послѣдная четверть: кадъ се зачи-
нѣ зима, кадъ пролѣтіе, лѣто и єсенъ; кадъ
у кои либо данъ рађа се и залази Солнце.
Кога небесногъ тѣла, кодъ настъ видѣнѣ хо-
ће быти ущербъ. Какова се репата на на-
шемъ хоризонтѣ чрезъ цѣло лѣто показати
има звѣзда, и проч: и такш заключивши свѣ-
дѣло, готовъ издавателю преда дневникъ.
Озай знаюћи, какш новећа простогъ народа
часть, некѣпче дневникъ зато, да изъ нѣга
теченије лѣта, месеци, седмица, дана и
празника, свогъ управленија ради, види: или

данъ нѣга, каковомъ полезномъ научисе дѣлъ: но да у нѣмъ пророчества, была она истинита или не, нађе. Еднымъ словомъ знаюћи то онъ да многи люди радо себе съ добромъ надеждомъ на рагчнъ истине вараю, сченати вѣнь Астрономомъ написаный дневникъ, пакъ станети у име Астронома уписвати, да ово лѣго, при свемъ томъ што ће силна съша царствовати, хоће быти плодоносно, роди ће доста и жита и вина. За тымъ предузме стогодинни календарь, те изъ нѣга, у сва ирадно заоставша папира мѣста, кое какова, безъ знания и вгеченія Астронома, уклюка предсказанія, на прим: перве седмице месеца Іануаріа насти ће снѣгъ, после сѣнце и тверда зима, на послѣдакъ киша и вѣтаръ. Вторе седмице, быће лапавица и опеть великий мразъ. У трећи, постоянно хладно време и пр: и такш у сви дванайст месеци до краја, такова упишъ дѣла, коя съ не возможна, но могъ се и збыти и не. Садъ, ако се збогъ онда ти простакъ човекъ силномъ до неба хваломъ превозносѣни дневника списателя говори: „не ма болѣгъ је дневника Будимскогъ, онъ свада истину каже.“ Ако се незбогъ, онда мыслећи да драгій Астрономъ зна више, купи и Будимскій и Ржичъ, пакъ ономъ, изъ међу ныи два вѣре, кои слѣчайнши и изненада, више идти, какво ће време быти погоди, и опеть текъ Астронома, или хвали или псеље, гдј онъ (Астрономъ) у томъ дѣлъ, такш є невићь, као данасъ рођено дѣте. Пакъ нека ти се простакъ чочекъ и сто пѣти съ предсказаниемъ дневника превари, опеть онъ текъ онаковъ дневникъ купиће у коемъ види да предсказанія времена написана стое.

Сто то є што самъ је предсказанію времена, почитаемомъ публикумъ за дѣжностъ искренни ѕкрити држао, съ тымъ изяснењемъ, да нити я, вити мои Содржзи (Астрономи) ни съ устаню, ни истини подобни, текъ и на нѣколико Седмица, теченије времена предсказати.

Чай дакле, драгій Земљедѣлче! и брате Сербліне! шта Высокоѹченный Г. Францишкъ Албертъ Докторъ Философіе, и у

к алѣ: Всеуч: Пештан. звѣдочтенія заведено спомагателный Звѣдочтецъ је предсказанію времена говори. Изъ нѣговогъ ето доказательства можешъ и себе и свое домашнѣ внутреннѣ у вѣрити и набѣгти, да нема таковогъ на свѣтѣ човека, кои бы то предсказали могао, каква ће година, или каковоли ће време быти: јербо кадъ Астрономи, као кои је цѣломъ поднебесио наивећи проницательность и понятіе имадъ, у станю нисъ бѣди што у напредъ предсказати или погодити, као што ти истый Гдинъ, Философъ бѣдѣни, искренни и братски исповѣда, кадъ они, велими, немогъ ништа предсказати, како бы то кое какве прокѣке, вѣцыбатине, лѣништине, изелице, лаже, піянице, јербо друго, они люди незаслѣжую име, ки свѣтъ варати, и собрата свогъ јелобити жеље) кое какви присіацы, старе бабе и цыганке проникнути могли, коима, ты брате добрий! честш, о жалости! нежели твомъ за тебе животъ жертвио ћемъ добромъ и мѣдромъ Свѧщеникъ вѣрбешъ. — Нитко никомъ ништа предсказати не може. Дакле знай духовный сыне мой! да јакој онай кои бы те увѣривао, да онъ зна предсказивати и да є провидливъ, есть права лажа, пакъ жели те, или измѣти или преварити и јелобити. Зато сопѣтвемъ те, као найискренни твой пріятель, недай се варати. Гледай шта драгіи учени и просвѣщени народы ради и какш умствијо. Не вѣрбай Рожданикъ ни врачкама. Не вѣрбай да има вампира, блѣдника, вила, вештица и ноћни страшила. Не вѣрбай, да човекъ на јрци за једно вече изъ Бѣдима у Земљи прећи може, као што є једанъ Бѣдима почивши: Стойковичъ да є онъ прешао говорио (вид: 1. час: Стой: Фис: л: 34). Углѣвля гашенѣ, баянѣ и чаранѣ, єсъ такш гнѣсне лѫдости и сбѣлѣрія, је коихъ веће быти немогъ: и јакој онай кои таково што вѣре, може извѣстни знати, да јошћ чистогъ у главы разсѣженїи нема: да є рабъ сбѣлѣрія, и предмѣтъ свѣтскогъ подемѣха. Ти пакъ читаюћи и слѣшаюћи полезна наставленія и сообщенія бѣди свакогъ сбѣлѣрія чистъ, и по гласу дванайст златни правила владаюћисе, имай предъ очима свагда оно мѣдро изреченіе,

кое си јећи у школѣ ходећи и бѣкваръ учени чво: „Боися Бога, твори правш, и небойся никогш.“ то памятствљући, слѣшай и даљ моя братски препоручена полезна сообщеніја.

Нѣкіи знаци по коима је могуће дань два напредъ, обаче не са свимъ излѣстру, како воће време быти изслѣдити.

Најболији в временама погађаја Павкъ. (Agapea. Spiner Pok.) Діјонъ Кватреме (Dision Duatremer) рожденный Францъ, кои је је 1787 до 1794 у тавници затворенъ съдећи, цѣло свое време на вниманіе Павкова, једно једино живо, нѣга шкрѣжающе същество обратіо, у предметѣ овомъ слѣдбюна је је онъ забележио прииѣчаніја.

I. Пауци Высечи.

A. На добро време показују.

а) Кадъ се многи покажу.

б) Кадъ силни раду.

в) Кадъ прекш ноћи, новѣ павчиње напреду, и

г) Кадъ се линяю.

B. Да готраје лѣпо време може се њекивати.

а) Кадъ глави џеле мреже жицѣ особито на дѣгачки и на далеки преду.

V. Премѣнително предсказују време.

а) Кадъ се нѣи мало покажу.

б) Кадъ слаби и маљ послбю.

Г. Може быти кише.

а) Кадъ нема видѣти павка.

б) Кадъ башъ ништъ не преду.

в) Кадъ глави џеле мреже жицѣ на кратки преду.

Д. Вѣтаръ.

а) Кадъ башъ непреду.

б) Кадъ текъ на оными жицама раду, кое мреже држе, а на мрежи нинита.

в) Кадъ половина или четверть свое мреже раскинувши, хитро у рѣнѣ бежу.

II. Пауци Уголни.

A. На добро време показују.

а) Кадъ глави изъ мреже провѣкѣ и ноге на далеки прѣже.

б) Кадъ яя носе, кое у топлой години седамъ пѣни быва.

Б. Да готраје време лѣпо може се њекивати.

а) Кадъ ноге колико годъ могу прѣже.

б) Кадъ прекш ноћи плетиво свое наспре (умноже).

В. Киш џ показују.

а) Кадъ са свимъ у мрежи обрѣвиши такш, да имъ се текъ стражнице виде.

(продужићесе.)

ПЕРВА ЛЮБОВЬ КАРЛА V.

Историческа Новелла.

(продуженіе и кнатацъ.)

Крозъ више мѣсеціј послѣ одлазка Јованкиногъ са Грофицомъ отъ Лаланигъ братъ си иће Балдинъ Ванъ Генстъ съ двѣма млађимъ заославшимъ своимъ сестрама приѣжно послуюћи свой занатъ, толико заслуживао, да су светрој задовољно са овомъ заслугомъ уживати могли. Они су дакле сваке недѣле и празника разбиригє и прохлађеніја ради и лѣти и зими изванъ града излазили шетатисе, а у вече опетъ свраћали се у коју крчу на чашу вина или пива.

Тако су исто и једне недѣле 1522 год. мѣсца Јануаріја изышли были изванъ града шетатисе и предъ вече отишли у отличный једанъ гостилни ћ, где се посаде за малый једанъ асталчићъ, за коимъ је је нитко ніе съ ћо био, паљ си даду донети пива, и почну се лепо и тихо найвише о Јованки, наистарој имъ сестри, разговарати. За њиовы лѣћији за другимъ асталчићемъ сѣли су опетъ друга двоица, и пиво пили, кое је о.Фло издавало да морају Служитељи кодъ Великаша быти. Балдинъ на оваковы мѣсты никадъ ніе пропустio био, да између други разговора, и свое миле сестре мало непосовѣтује. Тако и саде је лепо братски совѣтуји, почну се договарати, кадъ ћеду једанпутъ узети време, и Јованку у Замку Шоориссу посѣгити. Алъ најдајпутъ једна одъ љија двѣју садъ пришапне брату, да мало послушају, шта бесѣде она два за љијима налазећасе човека: јръ, пријода, чини ми се, да Шоориссъ чесће сп миню, може быти, да су от-

туда, пакъ ће насть моћи што годъ и о сестри Јованки извѣстити. У овомъ Балдинъ таки сестру послушавши мало узме болѣ наућь, шта она два Служителя говоре. И заиста кадъ єданъ другому приповѣдати почне, садъ докучи, да єданъ отъ нынѣ двоице Служитела изъ Шооріса, а другій изъ другогъ замка; кому юшти разуме, да є Царь Карлъ V. у Шоорісъ первый путъ явно са више пратоца свои дошао, а другій пугъ потайно само са Клаудіомъ; даљ да се Царь у Јованку смертно залюбіо, а и она у нѣга; да су имъ у любови ныювой найвише Грофица и Клаудіј посредствовали; да се Јованка за шестъ месецій, отъ како є Царь у Нѣмачку отишао, прекоего по цѣо данъ у своїй себи затворена плачући изгубила; и шта више, да є отъ Цара остала тежка и да ће скоро и породитисе.

Ово каџъ Балдинъ Ванъ Генсгъ чуе, како овадва Служителя Јован ино име са свакимъ подемѣхомъ споминю, — то савъ задркје, и у лицу као крпа поблѣди. Хладу тежки осећана смущаваласу нѣгову добру и поштену душу; лотина, самота, брига твердо су га задержавала на столици; найпослѣ єдва загушљиво проговори сестрама и позове јї. да иду кући.

— На кое га оне запытаю; зашто тако рано; нама се чини, да ови люди говоре нѣшто о Јованки; дакле да се што годъ о ньој извѣстимо.

— Ништа, мы треба да таки одевде идемо, повтори Балдинъ съ таковимъ томомъ, да му одма обадвѣ послѣдују.

Съ берзымъ корацымъ изведе јї садъ Балдинъ изъ крчме. Онъ є тежко дысао, нѣгове на лицу черте биле су у найвећемъ степену поремећене, и ходъ га є издавао, да му се внутренность са страховитымъ не задовољства волнованијама бори. Смућенъ, и безъ никакве речи забрећи хитио є у варошъ. А сестре, незнаюћи узрока нѣгове лютости, ишле су поредъ нѣга мирно као две незлобне овчице.

Тако ништа неговорећи светрео дођу кући, гдје кадъ у собу јђу и ушале свећу, примѣте оне, да є погледъ брата садъ ино-

го пріятніи и быстрій, него у крчми што є био; връ се онъ ово хладнимъ ноћнимъ воздухомъ, ово берзимъ ходомъ доста утишао. И кадъ су се већи свукле, да иду спавати, то узме јї онъ обадве за руку и рекне имъ много тишими гласомъ:

— Сутра ћу я у Шоорісъ ићи, да посѣтимъ нашу сестру Јованку.

— О, идемо и мы съ тобоиъ брате; и мы желимо, да нашу Јованку видимо. А шта є она, брате Балдине, учинила, те су се мало пре твоє очи онако яко отъ лютости свѣтлиле, запытаю га.

— Вы се у томъ варате, добре мое сестаре, отговори имъ онъ оштро, кои садъ изъ ныювы речіј дозна, да оне истину ни су докучиле. Я се ни самъ на Јованку лотио; него на ову двоицу самъ се яко разгњевио био, и зато самъ изъ крчме и понаглјо. Я се нимало не с мнямъ, да наша сестра доднась ніје остала честна и добродѣтелна. И ове послѣдне речи тако му тежко изъ уста изиђу, да свакиј, кои є јоле отъ нѣговы сестра искусни био, могао є лако примѣтити, какова свирѣпа поруга у нѣма лежаше.

Дѣвице садъ мирно оду спавати; Балдинъ се такођеръ преда къ спну, но верло є мало спавао, и сутра данъ текъ што се данъ укаже, а онъ узме отъ сосѣда доброгъ коня, и на нѣму одма отезди у замокъ Шоорісъ.

Откако є Карлъ у Нѣмачку отишао, отъ то доба свакиј данъ су се гласози о нѣговой све већој слави и срећи распостирали; пакъ Јованка є све већу радость у себи осећала, што є она, као єдна сирота Гражданска ћи любезњомъ тако славногъ и великогъ мужа постала. али кадъ се опетъ мыслима у милиу и малу кућицу свою, гдје є са любезномъ својомъ фамилијомъ млађаний свой животъ весело, задовољно и цѣломудрено проводија, стави; то се опоминала, да є невиность нѣна дичнje и свѣтље украсеше было, него сва вѣна лѣпота. Она чешће опоминяюћисе речиј, кое јој є братъ при полазку плачно изговорио, а и свое погрѣшке, којо є у Шоорісу учинила, чисто є стрепила више брата свога видити и предъ нѣга се као нѣгова сестра ставити. И заиста нѣговъ долазакъ у

Шоорісъ быо бы за ю найвеће мученіе: зато хладный страхъ и ужасъ, само кадъ на брата помысли, већь јој в кројъ жиле помилю. Она є была у великому немиру за свое и еступлєне; и строга јој в совѣтъ тако ово пребацывала, да є наивећу го чину свое погрѣшности осѣћала и тернила. Было в часова, кадъ в душа нѣна страховитымъ и тако ужаснымъ мыслима угнѣтена и обг҃ређена сывала, да јој се и самъ животъ нѣнъ наинеси снімъ чини: быти Али благовѣно чувство у оваковимъ случайма чувало јо є отъ найгрозніегъ самоубиства: ћрбо она є предъ светыни Распятиемъ, или юшти чеше предъ светымъ числу смѣшиимъ Богородице Образомъ клечени и молећисе оживлявала младо свое и берзо венуће бытие. Кадъ в годь отъ молитве устало, то се надала да ће јој се нѣло согрѣшеніе оправити, и тако сердце јој се за нѣко време умирало, образи слабіе су грозницомъ пламтили, и счи су јој макъ су а ливали. —

Карлъ премда се съ великимъ и важнимъ дѣлма повседневно занимао, и премда в разне планове у глави имао; то ипакъ свою Возлюбленну Јованку вѣ заборавio. Онъ є преко дана непрестанно мыслю, о обсажденлю и освоенлю градова и Провинција, а у вечеръ, чимъ се Дворани нѣгови отъ нѣга расставе, отми се мыслима св. имъ, кадъ су биле пуне наитопље любови, у замку Шоориссу кодъ Јованке, где в неколико блажены часова живота свога провео, и ће. непрестано са удивленіемъ себи представљаючи нѣну редку красоту, и ће сладке речи и нѣнъ любовно нѣжнй погледъ. Онъ јо є юшти еднако страшно любio. И будући да Шпаньолци по свомъ обычју захтѣду га као свога Владѣтеля, да имъ већь јданпутъ дође, то науми Карлъ изъ Нѣмачке повратитисе. И тако кадъ дође у Гентъ, брзо отправи своя имања Державна Дѣла зато, да бы препятствено опетъ Шоорисъ видити могао.

Тако дакле рано устане Карлъ у јданъ зимни прилично ведаръ указавши се данъ, узии на коня, умота се у јданъ впунже, и похїти право у Шоорисъ. Овако за нѣко

време путуючи, чуе за собомъ батъ другогъ коняника, окре се и види человека у граждакскомъ о. ф. г., где на коню ускокъ за нимъ терчи. Кои кадъ ближе Карлу дође упыта да ли є погодјо путь у Шоорисъ; на кое Карлъ отговоривши му да есть, приода јонъ, да и онъ тамо намѣрава, пакъ могу заедно у дружству и у разговору ићи.

Садъ дакле заедно путуючи, а неп знајоћисе почне јданъ дјугогъ пытати, запшто у Шоорисъ иде, и тако Карлъ се овдѣ изда неп знатомъ овомъ Гржданину, кои є быо Балдуинъ, Јованкинъ братъ, да онъ Јованку прекоего ради има, и зато садъ управъ тамо иде да се съ ньоме састане. Ово Балдуину мило не буде, зато се на Цара, кога юшти непознаваше, подобро пролоти; кое є Карлу истина было неугодно и необычно; али као да є знао, да є ово Јованкинъ братъ быо, све му усердно оправити; пакъ му юшти даде и јданъ скупоћински перстенъ, да га преда Јованки, и да јој каже, да увече окољо шесть сатиј у башту подъ велику липу дође, где ће в знатанъ јданъ мужъ очекивати.

Балдуинъ дошавиши у Шоорисъ, састане съ Грофцомъ и са својомъ сестромъ, и предавши перстенъ рекне јој сожалително; не бой ми се сестро, истый Господинъ, чи є тай перстенъ, тко му драго онъ быо, мора ти твою честь повратити. Но кадъ чуе, да є истый Господинъ Царъ Карлъ V. промолви; Царъ, Онъ, тай в Господинъ Царъ, кои се самномъ онако лепо у разговоръ пустио быо, и кои є поредъ мене яшio... О не, заиста не! Вы ме варите.

Али кадъ му се и опетъ озбиљски потврди, да є Карлъ V. онай Господинъ, што му є дао перстенъ; то се Балдуинъ яко смути, и пусти се яко у мысли, шта да започне чиниги. По дугомъ мышленю на јданъ смыслы; и при расстанку рекне Јованки, да се никудъ немакне изъ себе, него да га чека после шесть сатиј.

Ноћ се ухвати, и Царъ на опредѣлномъ мѣсту у наивећемъ нестерпѣњи очекиваше Јованку; но чисто се упрепости, кадъ

види, гди му долази умъсто Јованке Балдуинъ, коме проговори:

— Аха, Вы сте пріятелю! Заръ нисте мой налогъ извершили? Защто и Јованка съ Вами ніе дошла? Заръ она незна да самъ я свде? Или да ніе болестна?

— Јованка верло добро зна, да Вы овде на но чекате: она ніе болестна; но зато опетъ неће дечи.

— Шта ће то значити? Вальда има ка-
кова препека, коя е мени непозната?

— Есть истина, да има, и та є, што
самъ я у Шоорісъ дошао.

— Што сте Вы у Шоорісъ дошли? Вѣ-
ре мое, то ми се смѣшино види.

— Ни найманѣ смѣшино.

— Хо, хо! дакле Еы сте мой соревни-
тель у любови?

— То не, него самъ я братъ нѣнъ Бал-
динъ Ванъ Генетъ.

— Нѣнъ братъ? повѣкне Карлъ сасвимъ
смућено и забунѣно, дакле знате ж.....

— Да сте Вы великий јданъ Господинъ,
кои сте мою сестру обманули, и похитили....

— И далѣ? рекне Царъ, кои зажели зна-
ти, да ли га Балдинъ познае.

— Далѣ? До неколико дана донеће Јо-
ванка невинно и незлобно созданије на свѣтъ,
дѣтешце суза и туге, кое може быти ни-
кадъ свога отца знати неће.

— Дакле Јованка ће ее скоро породити?
промолви Карлъ, кои се яко овой новой вѣ-
сти садъ удиви, и кои се увиди, да є садъ
као у мрежу ухваћенъ.

— Да, тако є то. И садъ кажите ми са-
ми, великий Господине, шта бы Вы радили,
у таковимъ обстоятельствама, кадъ бы на мѣ-
сту моме были.

На ово Балдиново пытанї мало се про-
кошкаю, и найпослѣ се Царъ склони, да ће
новорождено дѣтешце къ себи узети, кое по-
тврди съ овымъ речма: Послушай ме Бал-
дине, Ты имашъ благородно чувство и сер-
дце; ты си верло добро учинio, што си отъ
мене захтѣвао, да я чести Јованкиной удо-
влетворимъ: я те зато весма почитуемъ; Ты
си мужескии человѣчески учинio, и твою брат-
ску любовь испунио. А дѣтенце, кое ће Јо-

ванка на светъ родити, бытъ ће мое; я ћу га
припознати, и да ћу га, да се воспыта сход-
но оному чину, кое ће временемъ получить.
Н ово све вѣрой моїй Царской рѣчи. Него
отведи ме садъ къ Јованки.

У спроводу Балдиновомъ садъ отиде
Царъ у Замокъ Шоорісъ, у кои уђу крозъ
мала једна потайна враташа, отъ кои кључъ
дала є Јованка брату Балдину.

Жестока душевна волнованія, коима є
Јованка овогъ дана изложена была, јошть
већиа слабо иѣно зправље оборе. Текъ што є¹
Балдинъ Цару отишао био, аль нѣйзи до-
ђу перви знаци пороћая. Но она поредъ свио
овы болова, кои су є предъ рођай мучили,
ніе опетъ заборавила на часъ онай, у кои се
Балдинъ обећао вратити. Она є непрестан-
но погледала на врата; ёрбо се надала, да
ће безъ сумнѣ и Карлъ съ Балдиномъ доћи.
И заиста се у надежди не превари; ёръ текъ
што удари на по-по шестъ стапа, ал' ето
Балдина, гди јуће съ Царомъ у собу.

Первый звукъ, кои имъ у уни удари,
био є плачъ малогъ, башъ онда родившегсе
дѣтенцета. Карлъ чувши овай звукъ, садъ
перву отчину любовь осѣти у своме сердцу,
и съ неописаномъ радостю похити къ постель-
ли, на којој є Јованка, бледа и боловима
сасвимъ ослабљена, лежала. Она кадъ Цара,
свогъ јединогъ любезника смотри осмѣнese
на њѣга блажено, и пролије сузе среће и задо-
вольства: а онъ опетъ заборави у овай ма-
на сву свою силу, славу и на высокій свой
чинъ, пакъ приступивши къ постельи по-
втори ѹой са сладкимъ речма свою любовь
докле годъ узживи.

У овай пѣрвѣ пружи Грофица Цару ново-
рождено отроче, кое є было женско. А Царъ
га одма прїими на свое руке, и радостно ре-
кне:

— Јеванко, мила моя Јеванко; ово є дѣ-
те на вѣки и мое; я ћу га воспыгати дати,
и као Отацъ любити.

— О, благодаримъ ти лыбезный мой
Карле, полако проговори му Јованка, и пой-
мисе изъ постелѣ пружаюћи му свое деркта-
јуће руке.... но сасвимъ разслабленна опетъ
чисто изванъ себе падне у постелю натрагъ.

По прошествио десетъ дана кренесе
Карлъ у Шпанію. А кїи Іованкина буде на-
именована Маргарета оть Парме, и кадъ
ступи у совершенный свой возрастъ, какъ лепо
воспитана п стане Консі іариша у Нідер-
ланду.

ЦЕРКВА СОФІА.

Церква свете Софіе у Цариграду, садъ пакъ Тур-
ска Джаміа, одъ Іустініана Цара Грчкогъ сазыдана, и
године 539. после Рождества Христова башъ на самый
Бадній Данъ (дакле већ 1304. године) посвѣћена. Самъ
е Цръп Іустініанъ за литіомъ ишао велелѣпно оть Еу-
тіка Цариградскогъ Патріарха праћенъ. Кадъ у Церкву
доће, и на велике Царске Двери къ олтару приступи,
дигне руке горе и велегласно воје: „Хвала теби Бо-
же, кон си ме удостојо овако велико дѣло ко концу при-
внсти. Ја самъ те превазишао Соломоне! — На Рожде-
ство Христово 539. године была в церква первый путъ
свомъ Народу отворена, и перва божественна Лутургіа
служена. При овомъ Торжеству дао је Царь Іустініанъ
хілјду волова, и толико свиня и оваца, шестъ стотина
елена и десетъ хілјада шилића заклати, ктome тридесетъ
хілјада мерова жита, и три центе злата Народу раздѣли-
ти и поклонити. — Џента злата чини у сребру 71,990
форинти. На једну центу иду 16,056 комадај цесарски
дуката.

С. М.

ДОПИСЪ.

Изъ Баната. Отъ 1. Јану пр 1844 г. Ни самъ хотѣо пошту пропустити, да Вамъ не явимъ, да самъ овы
дана путовао крозъ Банатскій предѣлъ, и то крозъ Мок-
ринъ, Кикиндъ, Башандъ, Меленце, и Кумани у Елемиръ,
и тако доћемъ у Вел. Бечкерекъ, где е највећа часть
Сербска. Свуда су богато украсене Церкве съ важнимъ
Свештенствомъ снабђене. Како је то лепо и милина видити,
где је нашъ милый Сербскій Родъ, и где сви у
любови и пріятельству живећи весело краткій овай зем-
ній животъ проводе, комују гдје су лепо сазыдане школе
и са вѣшти и добры дѣтонаставници устроене, и ка-
ко Сербљину оть радости сердце игра, кадъ види, да
су дѣца, коя школу посѣщаваю, чисто обучена, умни-
зна и очешљана, пакъ ако су и оть сиромашніх родите-
ли, а оно имаду чистый подугачкій кожушчићъ, тор-
бицу преко рамена, у којој свое книге, кадъ иду у
школу и изъ школе, держе, да неподеру и не пом'р-
ляю, и како уреду и у опредѣлено време у школу иду:
а Свештенство како свакій путъ уредно Катихізацију держи
и предае имъ о вѣри и закону — Што се тыче Вел.
Бечкерека, у њему је занста нашу Православну Церкву,
Свештенство, красно хармоническо пѣње, за кое је Пле-

менито Общество узело отличногъ једногъ Пѣвчику, кој
дѣцу обучава и у Церкви управља, вредно видити и чу-
ти, и кое је занста сваке похвале достойно, тако да о-
во пѣње вредно бы было свимъ већимъ нашимъ Обще-
ствама, где лепа слога и взаимна любовь влада, пре-
поручити, да се съ вијиме у своимъ светымъ храмовима
диче и служе. Дивна су Бечкеречка и друга увеселител-
на мѣста, као: две богате Кассіне, кое су одвећи по
вкусу урећене; такођеръ и велика соба (саља), коя је
слогомъ богато украшена и устроена за веселу младежь
и красне Господичне, да свое вечернић забаве у њој
купно и са старима свома проводе: далѣ и вијово по-
зоришно мѣсто (театаръ) многима у урежденију и у кра-
шенију свомъ не уступа. Само штета, што поредъ све
калдрме, довольно се у кишина времена блата налази:
време је овамо као пролѣтно. Киша је кадака попреки-
вала, и зато су усљви јесени верло лепи. Само за оне је
тежко, кој доста оваца или друге марве держе; јеръ
ова година ји је ико са сеномъ оманула. Много лађа на
Тамишу стон и жито се носи у Старий Бечей, кое
како самъ разумѣо по 7 фор и то найчистије, Терговцы
примају; а зогъ по 2 фор. у шайну меровъ.

ВѢСТИ.

(Пешта). 24. Декемвріј т. је. Бадній нашъ Данъ
осванио намъ је безъ моста на Дунаву; јеръ истина, да
је тако башъ стегла зима, али опетъ толика је, да се
за једну ноћи по доста сантіј Дунавомъ пролазити види.
Дани су и даномъ и ноћомъ ведри, и сунце сја, али
хладанъ воздухъ све помало смрзава.

П. Л.

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

Изъ Земплинске Вармеје. — Ране и кром-
пира у овой и у оближњој Саболчской Вармеји доста
е добывено. Слѣдствомъ тога в цене ране низка. Кибра
шенице кошта само 6 фор., ражи 3 фор. 15 кр., зоби
2 фор., кромпира 50 кр. Б. В. — Крстъ зимњегъ жита
одъ 18 спонова давао је једну Пожунску мерицу и једанъ
четвртъ до $1\frac{1}{2}$ а летњегъ 2 мерице. Мерица овогоди-
шњегъ жита тежка је 80—85 фунтја. Дувана је у средњу
руку добывено. Диня, лубеница и прочегъ воћа врло
мало. Будући су рѣке Бодрогъ и Тисса излиле, зато
нити смо сена ни отаве добыли, и недостатакъ пића
врло се осећа.

Балаша — Ђарматъ. — Слѣдствомъ богате
овогодишње жетве продаје се ражи по 1 фор. 30 кр., а
жито по 2 фр. Б. В. и јефтинје. Берба је рѣво испала;
ни полакъ толико је добывено, колико прошасте године.

Карлштадъ, 15. Декември по р. Послѣдни о-
вы 10 дана куплѣно в овдѣ отприлике 40.000 мерова Ба-
ннатскогъ жита за Поморанце по 1 фор. 50 кр. до 2 фор.
7 кр. у сребру меровъ. А зоби меровъ плаћаосе по 48
до 51 кр. среб.; прое пакъ $1\frac{1}{3}$ до $1\frac{2}{5}$ фор.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

У Французской свега изброено 25,000 слѣпы и
20,000 глухонѣмы, и изнашлосе, да є отъ овы само
900 у заведенія за слѣпe и 800 у заведенія за глухонѣ-
мe донешено. А сви други собственной су судбини о-
ставлѣни. То се у Нѣмачкой много болѣ брину за оваке
не рећинке.

Цена ране Пож. меровъ гроши. Б. В. 1843.

У Печую 23. Декември по р.

Жито	—	—	—	—	—	62	50	—
Напотица	—	—	—	—	—	42	—	—
Ражъ	—	—	—	—	—	32	—	—
Чамъ	—	—	—	—	—	31	—	—
Зобъ	—	—	—	—	—	80	—	—
Кукуруза	—	—	—	—	—	34	—	—

У Мошоню 28. Декември по р.

Жито	—	—	—	—	—	105	94	78
Напотица	—	—	—	—	—	60	56	52
Ражъ	—	—	—	—	—	64	60	54
Чамъ	—	—	—	—	—	44	34	30
Зобъ	—	—	—	—	—	37	36	34
Кукуруза	—	—	—	—	—	60	44	36

У Пешти Леопольдовой улицы подъ №. 184.

ТЕЧЕНІЕ НОВАЦА НА БЕЧКОЙ БЕРЗІ.

3. Іануаріа р. 1814.	у Сребру.
Металь.	а 5 % 111
„	а 4 % 100 $\frac{1}{4}$
„	а 3 % 77 $\frac{1}{4}$
Заемъ одь 1839.	749
„ „ 1834.	291
Банкакціе Комадъ.	1656
Естерхазинъ Лозъ.	54
Царски дукати.	112 $\frac{1}{2}$

Цена ране 5. Іануара п. р. на Пешти.
піаци. меровъ, грош. б. вр.

	найб.	сред.	лош.
Жито.	115	108	100
Наполица	75	70	—
Ражъ.	66	63	60
Чамъ.	50	48	45
Зобъ.	50	47	44
Кукурузъ.	55	52	—
Проя.	—	—	—
Жута каша	168	145	—

Станъ Дунава у Пешти.

4. Іануара п. р. 4." 7." 6."
5. Іануара „ „ 4." 4." 3."

БУДИМСКА ЛУТРІЯ.

отъ 3. Іануар. р. №. 12 18 28 23 25

Вућићесе 17. Іану. р. 1814.

Кодъ долеписаногъ находио се за продаю и една отъ 1663. године испослована Бібліа Старогъ и Новогъ Завѣта на великомъ колу, кој в 1779 л. у Москви препечатана съ Образомъ Царице Елісавете, и при свакој Пророческој (ове Бібліе) понаособъ књизи съ начертаниемъ исторічески Изображенія. О овој подъ Елісаветомъ испослованной Бібліи Учени веле, да є наиболѣ и найчистѣ на Славенскомъ езыку списка; зато ако бы кое отъ Православныи наши Общества, или кои Общежителнии Монастырь за свою Церкву или Бібліо-еку, или може быти кои побожный Христіанинъ за собственну свою душевну усладу, ову рѣдку древность желio имати, то нека се, кодъ долестављио го у смотренію цѣне съ франкіратымъ пишомъ, порукомъ или лично обратити благонизволи.

Аронъ Доброееињ.

Издаватель Димитрій Іовановић. — Учредникъ Димитрій Теодоровићъ

(Rosen - Platz № 285.)

У ПЕШТИ словами Байиеловићъ.